

УДК 332.2/.3

О. І. Дребот,
д. е. н., професор, академік НААН, директор,
Інститут агроекології і природокористування НААН
ORCID ID: 0000-0003-2681-1074

В. А. Тарнавський,
аспірант, Інститут агроекології і природокористування НААН;
асистент, Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID ID:0000-0002-2321-6352

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.8.25

ВПЛИВ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА РОЗВИТОК РИНКУ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

O. Drebot,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Academician of NAAS, Director, Institute of Agroecology
and Nature Management of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
V. Tarnavskiy,
Postgraduate student, Institute of Agroecology and Nature Management of NAAS;
Assistant, Bila Tserkva National Agrarian University

THE EFFECT FISCAL REGULATION OF AGRICULTURAL LAND USE TO THE DEVELOPMENT OF THE LAND MARKET IN UKRAINE

Сільськогосподарська галузь є однією з найбільших та традиційно розвинутих гілок економіки України, яка користується земельними ресурсами, як засобами виробництва, для отримання економічного результату. Сільськогосподарський сектор забезпечує не тільки внутрішні потреби якісною доступною продукцією, а й має вирішальну вагу у розв'язанні світової продовольчої кризи, експортуючи сільськогосподарську сировину до багатьох країн світу. Забезпечує не тільки дохідність галузі, а й виконує гуманітарну функцію у світовій економіці, протидіючи тенденціям дефіциту продовольства та загрозі голоду.

У статті досліджено сучасний стан ринку сільськогосподарських земель в Україні, проаналізовано тенденції розвитку обігу земель. Розвиток ринку землі в Україні має бути направленим на ефективне сільськогосподарське землекористування за допомогою перерозподілу земель, та забезпечення сталого розвитку. Водночас ринок сільськогосподарських земель дозволяє поєднати товаровиробника із засобом виробництва, на правах власності, що розширює їх можливості, в порівнянні з орендними відносинами, та спонукає дбайливіше ставитись до своєї власності. Представлено основні аспекти дослідження проблеми в контексті значення і можливих наслідків впровадження ринку землі в практику господарювання нашої країни та особливо в галузі сільського господарства.

У статті висвітлено процеси формування ринкової вартості земельних ділянок та взаємозв'язки з показниками нормативної грошової оцінки сільськогосподарських земель. Окреслено підходи різних науковців до тлумачення термінів "ринок землі" та "обіг земель". Досліджено статистичні результати функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення протягом року. Проаналізовано кореляційні показники суб'єктів ринку землі та визначено залежність вартісних показників земельних ділянок від територіального розміщення.

The agricultural sector is one of the largest and traditionally developed branches of the economy of Ukraine, which uses land resources as means of production to obtain an economic result. The agricultural sector provides not only domestic needs with high-quality, affordable products, but also plays a decisive role in solving the global food crisis by exporting agricultural raw materials to many countries around the world. It ensures not only the profitability of the industry, but also fulfills a humanitarian function in the world economy, counteracting the trends of food shortages and the threat of famine.

The article examines the current state of the agricultural land market in Ukraine, analyzes the trends in the development of land circulation. The development of the land market in Ukraine should be aimed at effective agricultural land use with the help of land redistribution, and ensuring sustainable development. At the same time, the market of agricultural land allows to connect the commodity producer with the means of production, on property rights, which expands their opportunities, compared to lease relationships, and encourages them to be more careful with their property. The main aspects of the study of the problem are presented in the context of the meaning and possible consequences of the introduction of the land market in the economic practice of our country, and especially in the field of agriculture.

The article highlights the processes of forming the market value of land plots and the relationship with indicators of the normative monetary valuation of agricultural lands. The approaches of various scientists to the interpretation of the terms "land market" and "land circulation" are outlined. The statistical results of the functioning of the agricultural land market during the year were studied. The correlation indicators of land market subjects were analyzed and the dependence of the value indicators of land plots on territorial location was determined.

Ключові слова: сільськогосподарське землекористування, фіскальне регулювання, земельні ресурси, ринок земель, вартість землі.

Key words: fiscal regulation, agricultural land use, land resources, land market, land value.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні земельна галузь перебуває в наступному етапі земельної реформи — запуск ринку купівлі-продажу земель товарного сільськогосподарського призначення (земельних часток-паїв). Сільськогосподарське землекористування потребує обґрунтування нових підходів до використання, організації та зміни сільськогосподарських земельних угідь, правового та інструментального забезпечення консолідації земель, їх раціонального та ефективного використання. Забезпечення функціонування та становлення розвинутого ринку земель сільськогосподарського призначення є дуже важливим для забезпечення сталого розвитку економіки, забезпечення продовольчої безпеки країни та світу, раціонального та екологічно безпечного використання земель, охорона та збереження довкілля. За допомогою політики діджиталізації економіки в Україні, з'явився новітній інструментарій для забезпечення максимальної прозорості ринкових процесів. Питання щодо земельного ринку досягнуло найбільшої актуальності у зв'язку з тим, що вже є перші результати функціонування ринку та обігу сільськогосподарських земель, при цьому залишається багато практичних та теоретичних питань не вирішеними та з'являється нова статистична інформація, що потребує дослідження та аналітики.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню ринкових відносин у сфері сільськогосподарського землекористування, питанню ринку сільськогосподарських земель в Україні в умовах реформування галузі земельних відносин та проблематиці забезпечення сталого розвитку присвячені праці таких науковців: А. Даниленко, Д. Добряк, З. Живко, А. Коробська, А. Мартин, О. Руда, П. Саблук, М. Ступень, А. Третяк, О. Шуст, О. Фурдичко та інших. Незважаючи на це, багато теоретичних, методологічних та практичних питань є не вирішеними. Вони трансформуються та потребують подальшого вивчення впровадження ринку сільськогосподарських земель: як логічного наступного етапу вдосконалення і розвитку сільськогосподарського землекористування та його можливих наслідків.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є проведення аналізу функціонування ринку земель сільськогосподарського на сучасному етапі та його вплив на сільськогосподарське землекористування.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

При проведенні досліджень використовувались наступні методи: методи емпіричного рівня (опис, порівняння), теоретичного рівня (загально логічні: аналіз, синтез), математичного рівня (статистичний). При написанні статті використовувались матеріали Державної статистичної служби, Державної служби геодезії, картографії та землеустрою, Фонду державного майна України, нормативні та законодавчі акти.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сільське господарство є однією з найбільших та традиційно розвинутих сфер економіки України, що забезпечує внутрішні потреби населення у якісному доступному продовольстві, а також має вагомий частку у вирішенні світової продовольчої кризи, експортуючи сільськогосподарську продукцію країнам Європи та Близького Сходу. Це забезпечує не тільки дохідність галузі, а й виконує гуманітарну функцію у світовій економіці, протидіючи тенденціям нестачі продовольства та загрози голоду. Саме земельні ресурси високої якості є традиційною опорою для сталого розвитку економіки країни, тому вони мають використовуватися з максимальною ефективністю, створюючи стабільний рівень виробництва сільськогосподарської продукції. Територія України має третину чорноземів світу, та характеризується найвищим рівнем забезпеченості землею з розрахунку на одну особу з-поміж країн Європи.

Функціонуючий та регульований державними органами ринок земель сільськогосподарського призначення є ефективним інститутом системи ринкових відносин. Розвиток ринку землі в Україні має бути направленим на ефективне сільськогосподарське землекористування за допомогою перерозподілу земель, та забезпечення сталого розвитку. Водночас ринок сільськогос-

Рис. 1. Картограма значень нормативної грошової вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення (рілля) у розрізі областей

Джерело: сформоване автором на основі картографічних та текстових матеріалів у програмному середовищі Delta/Digitals XE [6].

подарських земель дозволяє поєднати товаровиробника із засобом виробництва, на правах власності, що розширює їх можливості, в порівнянні з орендними відносинами, та спонукає дбайливіше ставитись до своєї власності.

Земля — це унікальний природний ресурс, використання якого суттєво впливає на економічний розвиток суспільства, стан довкілля, добробут та здоров'я населення.

Сьогодні аграрна сфера переходить в наступний важливий етап земельної реформи — запуск ринку купівлі-продажу земель товарного сільськогосподарського призначення (земельних часток-паїв). З 1 липня 2021 року набрав чинності закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення", який скасовує мораторій на продаж земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва [11].

Це було зроблено з певними обмеженнями, щоб мінімізувати тіньові схеми по скуповуванню основного національного багатства — земельних ресурсів сільськогосподарського призначення, земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Переважне право набуття належить громадянам, що орендують земельну ділянку з 2010 року. При цьому ціна земельної ділянки до 2030 року має бути не нижчою вартості, що визначена за допомогою нормативної грошової оцінки.

Першочергове формування ціни на землі сільськогосподарського призначення відбувалось під дією нормативної грошової оцінки земель. Подальше функціонування ринку буде формувати так звану, "ринкову вартість", справедливую ціну на ресурси, що скоректована на попитом та пропозицією ресурсів.

Для того щоб розуміти основні теоретичні аспекти, передумови формування та функціонування ринку зе-

мель України, необхідним постає тлумачення таких дефініцій, як "ринок земель" та "обіг земель". Вітчизняні науковці мають різні думки щодо визначення даних понять. Зокрема П.Т. Саблук визначає ринок землі, як сферу дій економічних відносин, що виникають у процесі її обігу. Він вважає, що "ринок землі" більш ширше за змістом поняття ніж "обіг земель" і включає систему угод із землею, механізми та інфраструктуру, що їх забезпечують. Обіг землі, за П.Т. Саблуком, це сукупність угод із землею [12, с. 261].

Тлумачення земельного обігу як "сукупність врегульованих правових суспільних відносин, у процесі яких відбувається на законодавчому рівні перехід права власності на землю від однієї особи до іншої", пропонує А.О. Коробська Земельний обіг вважається основою ринку, проте реалізація угод із землею не доводить наявність повноцінного ринку [8, с. 109].

Визначення ринку землі З. Б. Живко, О. І. Руда, О. М. Мартин пропонують як "особливу товарну сферу економіки, де реалізуються економічні відносини щодо купівлі-продажу, оренди і застави, обміну землі, здійснення ефективної господарської діяльності і використання цього економічного ресурсу в контексті екологічної безпеки" [3].

Під ринком земель сільськогосподарського призначення Р.М. Ступень розуміє систему взаємовідносин і механізмів, що передбачають реалізацію землевласниками й землекористувачами економічних інтересів шляхом перерозподілу земель сільськогосподарського призначення через купівлю-продаж, а також передачу прав на їхнє використання за умови сприяння відповідної інфраструктури [13].

Загалом поняття ринок землі визначають, як сукупність юридичних, правових і економічних відносин між суб'єктами такого ринку під час ринкового обігу

Рис. 2. Схема ринкової вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення у розрізі областей

Джерело: сформоване автором на основі картографічних та текстових матеріалів програмному середовищі Delta/Digitals XE [5].

прав власності на земельні ділянки, у результаті якого відбувається в умовах конкуренції зміна їх власника або землекористувача [7, с. 109].

Отже, ринок земель сільськогосподарського призначення можна визначити, як систему економічних і правових відносин, в якій на правовому рівні, беручи до уваги попит і пропозицію, та з обов'язковим врахуванням вартості землі як капіталу відбувається перехід права власності або користування між землевласниками та землекористувачами.

Становлення ринку землі — досить складний і тривалий процес, що проходить ряд етапів. Одним із таких важливих етапів можна вважати земельну реформу 1992 р. Також достатньо впливовим на розвиток ринку видається процес формування приватної власності на землю та паювання роздержавлених земель сільськогосподарських підприємств, який відбувався у 1997 р. Ще одним етапом, який має вплив на становлення ринку є розвиток орендних відносин, формування правового поля та посилення ролі держави стосовно ринку землі, що бере свій початок від 2000 р. [3; 8].

Грошове оцінювання земель є основним економічним механізмом плати за землекористування та основою регулювання земельних відносин при оподаткуванні та укладанні цивільно-правових угод і включається до єдиної системи Земельного кадастру України. Це складний і багатогранний процес, що перебуває в стадії розвитку. І чим швидше на державному рівні будуть урегульовані питання щодо законодавчого становлення земельних відносин, тим швидше врегулюються процеси проведення і застосування різних видів оцінювання землі [1, с. 5].

У розрізі регіонів України найбільше нормативне значення вартості ріллі зафіксоване в Черкаській області, на рівні 33 646,00 грн/га, а найменше — Житомирській області — 21 411,00 грн/га.

На початковому етапі функціонування ринку земельних ділянок сільськогосподарського призначення та обігу сільськогосподарських земель, цінова політика формується з урахуванням фіскального регулювання держави, зокрема існують обмеження прописані в нормативно-правовим актах, щоб запобігти спекулятивним махінаціям та схемам при проведенні цивільно-правових угод. Порівнявши нормативні значення ріллі в регіонах (див. рис. 1) та цін на земельні ділянки сільськогосподарського призначення (див. рис. 2), ми можемо помітити тенденційні схожості по територіальній приналежності. Але чим активніше працює ринок земель, тобто чим більше проводиться договорів купівлі-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення, тим більше ми можемо помітити територіальну диференціацію по ринковій вартості земельних ресурсів. А також можемо константувати зростання вартості земельних ділянок відносно нормативних значень, що були визначенні за допомогою проведення нормативного грошового оцінювання.

Для подальшого аналізу впливу обігу сільськогосподарських земель на функціонування ринку земель в Україні, на формування ринкової вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення, ми випадковим способом визначили добірку 10-ти земельних ділянок, які були куплені фізичними особами та 10-ти земельних ділянок, які купили юридичні особи, тобто сільськогосподарські підприємства у громадян, з цільовим призначенням 01.01. — для ведення товарного сільськогосподарського виробництва та 01.03. — для ведення особистого селянського господарства [16].

Земельні ділянки репрезентують вартість земельних ресурсів у Козятинського району Вінницької області, Васильківського району Київської області, Ізяславського та Старосинявського районів Хмельницької області.

Таблиця 1. Порівняння вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення

№	Покупець: юридична особа				Покупець: фізична особа				Порівняння ціни для юр. осіб та фіз. осіб
	Вартість НГО, грн	Вартість ОНМ, грн	площа, га	вартість ОНМ, за 1 га	Вартість НГО, грн	Вартість ОНМ, грн	площа, га	вартість ОНМ, за 1 га	
1.	24851,7	42633,1	1,8583	22941,98	28438,90	60000	2,0000	30000,00	76,47%
2.	23588,7	38409,5	1,6742	22941,98	28438,90	60000	2,0000	30000,00	76,47%
3.	28438,9	45884	2,0000	22941,98	64238,40	60000	2,0000	30000,00	76,47%
4.	73830,3	89208,8	2,3476	38000,00	54511,17	108000	1,934	55842,81	68,05%
5.	53766,8	123400	2,0000	61700,00	53766,81	112000	2,0000	56000,00	110,18%
6.	53766,8	123400	2,0000	61700,00	92756,71	93000	2,4466	38011,93	162,32%
7.	42274,8	152000	4,0000	38000,00	32589,80	120000	2,8544	42040,36	90,39%
8.	22782,6	74560	1,9370	38492,51	34037,84	99999	2,1862	45741,01	84,15%
9.	60817,9	138000	2,0000	69000,00	56551,19	123320	1,8047	68332,69	100,98%
10.	80195,1	130450	1,8900	69021,16	36159,40	139178	1,9858	70086,61	98,48%
11.	Середнє значення, %								94,40%

Джерело: сформоване автором на основі статистичних та текстових матеріалів [2; 6; 7; 9].

Порівнюючи ціну купівлі-продажу, де однією зі сторін виступає підприємство та цивільно-правові угоди, де суб'єктами виступають громадяни, ми можемо дійти висновку, що даний фактор не є визначальним, та все ж вибірка демонструє тенденцію, згідно якої ринкова вартість земельної ділянки для юридичних осіб в середньому нижче на 6%, хоча похибка може бути значною, враховуючи невелику вибірку.

Аналізуючи показники нормативної грошової вартості земельної ділянки, в порівнянні з вартістю, яку диктує ринок землі, ми можемо помітити, що ринкова ціна земельної ділянки є значно вищою за нормативну, при цьому різниця більша у економічно активніших і потенційно привабливіших регіонах, зокрема в першу чергу в Київській області, що підтверджує як вибірка, так і аналітична інформація Держгеокадастру та Міністерства аграрної політики та продовольства України [5; 9].

Ринкові механізми не тільки не зменшують нормативну вартість 1 га земельних сільськогосподарських угідь, а й підвищують кількісні показники для юридичних осіб-покупців мінімум на 20,83%, а максимум на 259,55%, для громадян цей показник складає 284,9%; в середньому, збільшуючи вартість 2,15 та 2,29 рази відповідно. При цьому ми зауважимо, що юридично ринок земель сільськогосподарського призначення функціонує трішки більше року, при цьому політична ситуація в країні є екстремальною, що несприятливо впливає на вартість нерухомості, зокрема на земельні ділянки. Ми констатуємо, що на даний час значний вплив на ринок сільськогосподарських земельних ресурсів має держа-

ва, обмежуючи кількість об'єктів (земельних ділянок) та суб'єктів (покупців-продавців) ринку, зокрема існує законодавчі обмеження, щодо купівлі земельних ділянок сільськогосподарського призначення мають право тільки фізичні особи-громадяни України. У перші два роки одна фізична особа зможе придбати тільки 100 га землі. Тобто на початковому етапі становлення ринку земель є механізми, що стримують ринкові механізми попиту-пропозиції, що в свою чергу при зменшенні державного регулювання має в подальшому підвищувати ціну на земельні ділянки сільськогосподарського призначення.

За період з липня 2021 по серпень 2022 було складено 111 307 цивільно-правових угод щодо купівлі-продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, загальна площа відчужених земельних ділянок сягає 262 679 га, з середньою вартістю 37826 грн/га. Якщо брати середні показники, то загальна усереднена сума угод складає 9 936 млн грн, враховуючи, що при оформленні цивільно-правової угоди сторони сплачують 6,5% ринкової вартості земельної ділянки, то фінскальні відрахування складають 645,8 млн грн [9; 10].

У свою чергу ринкове середовище має вирішувати наступні завдання:

- максимально ефективно землекористування для забезпечення сталого розвитку;
- формування сприятливих умов, для ставлення до землі як основного природного багатства країни, їх збереженню та підвищенню родючості;
- збільшення добробуту сільського населення, особливо того, що досить успішно веде свою госпо-

Таблиця 2. Порівняння ринкової вартості та показників нормативної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення

№	Покупець: юридична особа			Покупець: фізична особа		
	Вартість НГО, за 1 га	Вартість ОНМ, за 1 га	Ринкова вартість/ Нормативна вартість	Вартість НГО, за 1 га	Вартість ОНМ, за 1 га	Ринкова вартість/ Нормативна вартість
1.	13373,35	22941,98	1,72	14219,45	30000,00	2,11
2.	14089,54	22941,98	1,63	14219,45	30000,00	2,11
3.	14219,45	22941,98	1,61	32119,20	30000,00	0,93
4.	31449,26	38000,00	1,21	28185,71	55842,81	1,98
5.	26883,41	61700,00	2,30	26883,41	56000,00	2,08
6.	26883,41	61700,00	2,30	37912,49	38011,93	1,00
7.	10568,71	38000,00	3,60	11417,39	42040,36	3,68
8.	11761,81	38492,51	3,27	15569,41	45741,01	2,94
9.	30408,97	69000,00	2,27	31335,51	68332,69	2,18
10.	42431,28	69021,16	1,63	18208,98	70086,61	3,85
11.	Середнє значення, %		215,20%	Середнє значення, %		228,70%
12.	Мінімальне значення, %		120,83%	Мінімальне значення, %		93,40%
13.	Максимальне значення, %		359,55%	Максимальне значення, %		384,90%

Джерело: сформоване автором на основі статистичних та текстових матеріалів [2; 6; 7; 9].

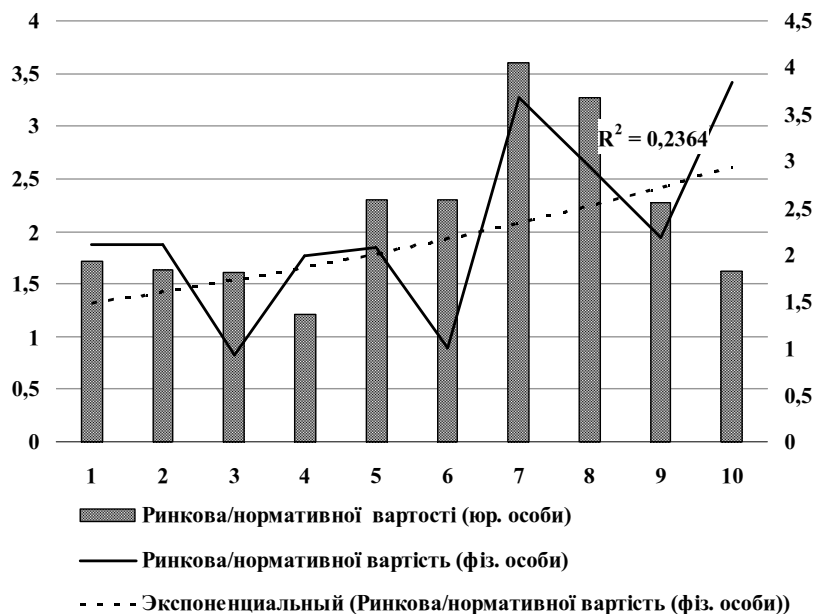

Рис. 3. Формування ринкової вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення залежно від суб'єкту землекористування

Джерело: сформоване автором на основі статистичних та текстових матеріалів [2; 6; 7; 9].

дарську діяльність та здатне забезпечити ринок органічною аграрною продукцією;

- юридичне оформлення правоустановчих документів на земельні ділянки;

- подальша диджиталізація управління земельними ресурсами, регулювання сільськогосподарського землекористування;

- правове оформлення та поєднання землекористувача та землевласника, що має позитивно вплинути на охорону земельних ресурсів та ефективність використання;

- стимулювання до економічного росту суміжні галузі економіки, зокрема, страхування, кредитування, розвиток лізингу, додаткові фіскальні надходження.

Фіскальне регулювання сільськогосподарського землекористування має бути направлене на забезпечення сталого розвитку галузі, ефективне використання земель сільськогосподарського призначення, збільшення економічного ефекту, тобто доходності аграрної сфери, для того, щоб мати змогу забезпечити населення України продовольством, а також запровадження заходів, які стосуються охорони земель, і особливо тих, що направлені на збереження та відтворення родючості ґрунтів. Максимально протидіяти монополізації аграрного сектору, створюючи умови розвитку для малого фермерства, сімейним господарствам та зменшуючи пільгові умови для агрохолдингів.

ВИСНОВКИ

Відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні відбулось у складних економічних та геополітичних умовах: внутрішня політика децентралізації регіонів та зовнішня воєнна агресія, фактори які негативно впливають на розвиток будь-яких економічних інститутів. Та все ж, повноцінний обіг сільськогосподарських земель — це ринковий механізм, який показав свою життєздатність та ефективність, як один із інструментів фіскального регулювання сільськогосподарського землекористування, для забезпечення сталого розвитку. Функціонування ринку земель дозволяє поєднати товаровиробника із засобом виробництва, на правах власності, що має позитивний вплив на землекористування в цілому, на вартість земельних ресурсів та наповнення бюджетних фондів.

Ринок сільськогосподарських земель України перебуває на етапі становлення, тому потребує подальших досліджень, що мають концентруватись на питаннях контролю та функціонування ринкових механізмів, а також за збереженням родючості земель та раціонального їх використання.

Література:

1. Дребот О.І., Тарнавський В.А. Нормативна грошова оцінка земель як базова складова фіскального регулювання сільськогосподарського землекористування. Збалансоване природокористування. Науково-практичний журнал. 2020. № 1. С. 5—10. doi.org/10.33730/2310-4678.1.2020.203912.
2. Електронні сервіси земельного кадастру. Державна служба з питань геодезії картографії та кадастру. Офіційний сайт. URL: <https://e.land.gov.ua> (дата звернення 05.08.2022).
3. Живко З. Б., Руда О. І., Мартин О. М. Екологічно-безпечне функціонування ринку сільськогосподарських земель в Україні. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. 2016. Вип. 2. С. 36-45. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/123456789/1238>.
4. Земельний кодекс України. Сайт "Законодавство України". Документ 2768-III — Редакція від 10.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення 02.08.2022).
5. Інтерактивний звіт по ринку купівлі продажу землі сільськогосподарського призначення. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний сайт. URL: <https://minagro.gov.ua/zemelnareforma/interaktivnij-zvit-po-rinku-zemli> (дата звернення 05.08.2022).
6. Інформація щодо нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі в розрізі областей. Державна служба з питань геодезії картографії та кадастру. Офіційний сайт. URL: <https://land.gov.ua/informatsiia-shchodo-normativnoi-hroshovoi-otsinky-odynytsiploshchi-rilli-v-rozrizi-oblastei> (дата звернення 02.08.2022).
7. Кабінет користувача єдиної бази даних звітів про оцінку. Фонд державного майна України. Офіційний сайт. URL: <https://evaluation.spfu.gov.ua> (дата звернення 08.08.2022).

8. Коробська А. О. Проблеми становлення ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Економіка АПК*. 2019. № 4. С. 106—115.

9. Моніторинг земельних відносин. Державна служба з питань геодезії картографії та кадастру. Офіційний сайт. URL: <https://land.gov.ua/monitorynh-zemelnykh-vidnosyn> (дата звернення 08.08.2022)

10. Податковий кодекс України. Сайт "Законодавство України". Документ № 2755-VI — Редакція від 19.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 02.08.2022).

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення. Закон України № 552-IX від 31.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20> (дата звернення 05.08.2022).

12. Саблук П. Т. Розвиток земельних відносин в Україні. Монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2006. 396 с.

13. Ступень Р. М. Сутність ринку земель сільськогосподарського призначення. *Економіка АПК*. 2015. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2015_9_16

14. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Постанова кабінету міністрів України від 03.11.2021 р. № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 02.08.2022).

15. Про оцінку земель. Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (дата звернення 02.08.2022).

16. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру (додатки 2-61 до Порядку). Постанова кабінету міністрів України № 10516-2012-п — Редакція від 14.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051%D0%B1-2012-%D0%BF> (дата звернення 05.08.2022).

References:

1. Drebot, O. and Tarnavskiy, V. (2020), "Normative Monetary Valuation of Land as a Basic Component of Fiscal Regulation Of Agricultural Land Operation", *Zbalansovane pryrodokorystuvannia Naukovo-praktychnyi zhurnal*, vol. 1, pp. 5—10. doi.org/10.33730/2310-4678.1.2020.203912.

2. State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography & Cadastre (2022), available at: <https://land.gov.ua> (Accessed 05 Aug 2022).

3. Zhivko, Z.B., Ruda, O.I. and Martin, O.M. (2016), "Ecologically safe operation of the agricultural land market in Ukraine", *Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, vol. 2, pp. 36—45, available at: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/123456789/1238> (Accessed 05 Aug 2022).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), "The Land Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (Accessed 02 Aug 2022).

5. The Ministry of Agrarian policy and Food of Ukraine (2022), "Interactive report on the market for buying and selling agricultural land", available at: <https://min-agro.gov.ua/zemelna-reforma/interaktivnij-zvit-po-rinkuzemli> (Accessed 05 Aug 2022).

6. State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography & Cadastre (2022), "Information on the normative monetary assessment of a unit of arable land by region", available at: <https://land.gov.ua/informatsiia-shchodo-normatyvnoih-roshovoi-otsinky-odnyntsi-ploshchi-rilli-v-rozrizi-oblastei> (Accessed 02 Aug 2022).

7. State Property Fund of Ukraine (2022), "User's office a single database of evaluation reports", available at: <https://evaluation.spfu.gov.ua> (Accessed 08 Aug 2022).

8. Korobska, A.O. (2019), "Challenges of agricultural land use considering a factor of the land market formation", *Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 106—115.

9. State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography & Cadastre (2022), "Monitoring of land relations", available at: <https://land.gov.ua/monitorynh-zemelnykh-vidnosyn> (Accessed 02 Aug 2022).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 02 Aug 2022).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the terms of circulation of agricultural land", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20> (Accessed 05 Aug 2022).

12. Sabluk, P.T. (2006), *Rozvytok zemelnykh vidnosyn v Ukraini: monohrafiia [Development of land relations in Ukraine: a monograph]*, NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine.

13. Stupen, R. M. (2015), "The essence of the market for agricultural land", *Ekonomika APK*, vol. 9, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2015_9_16 (Accessed 05 Aug 2022).

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "On the approval of the Methodology of normative monetary valuation of land plots", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 02 Aug 2022).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "About land valuation", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (Accessed 02 Aug 2022).

16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2012), "On the approval of the Procedure for maintaining the State Land Cadastre (2-61)", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051%D0%B1-2012-%D0%BF> (Accessed 05 Aug 2022).

Стаття надійшла до редакції 09.08.2022 р.

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292